Redactiunea, Administratiunea, şi Tipografia
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ: în Viena: M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannebcr, în Budapesta: A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat; în Bucurescĭ: Agence Havas, Succursale de Roumanie; în Hamburg: Karolyi & Liebmann.
Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 30)

„Gazeta“ iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şese lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şese lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. sau 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 166.—Anul LIX. Braşov, Duminecă, 28 Iulie (9 August) 1896.

Intêmplările sĕptĕmânei.

(Revistă).

Avut'am de trei-decĭ de anĭ şi noi Românii parte de ómenĭ slugarnicĭ, carĭ nu s'au sfiit a se face codoriştе la toporul partidei unguresci dela cârmă; avut'am mamelucĭ de tot soiul, carĭ se credeau fericiţĭ, că pot sluji unui ministru unguresc; vĕdut'am în dietă în céta celor aleşĭ pe sprânceană şi mirenĭ şi preoţĭ, dér numai acuma pentru întâiaşĭ-dată ni a fost dat sĕ vedem îmbulzindu-se la óla cu carne a deputaţilor stăpânirei şi pe un demnitar mai înalt bisericesc, pe un vicar episcopesc român.

Acesta este vicarul Iosif *Goldiş* dela Oradea-mare. Şi-ar fi pus şi pintenĭ unguresci décă n'ar fi călugĕr. Guvernul a pus ochii pe prea cuvioşia sa şi l'a îmbiat cu deputaţia cercului Ceica, în locul voinicosului „capelan“ Silviu Rezei, care a căpĕtat pentru meritele sale mamelucescĭ un os de ros, fiind numit inspector şcolar regesc.

Drept mulţumire vicarul Goldiş într'o cuvêntare, ce-a ţinut'o la înalta poruncă în Ceica, a lăudat pe Ungurii dela stăpânire de s'a dus vestea în tótă ţéra. Noi Românii am fost până acuma nisce orbĭ şi hĕbĕucĭ, căcĭ n'am vĕdut şi n'am sciut că cel mai mare amic al neamului nostru şi cel mai mare binefăcĕtor al bisericei nóstre a fost Koloman Tisza. Am fost aşa de nemernicĭ sĕ nu cunoscem, că legile bisericescĭ aduse la îndemnul lui Tisza au fost aduse numai spre scăparea nóstră! Vicarul Goldiş vré sĕ ne deschidă acuma ochii; el, orbul orbilor lui Dumnedeu!

Sĕ mergem numai cu Banffy, ne spune nepreţuitul vicar al episcopiei Aradului, căcĭ atuncĭ va fi bine de noi! Măi, dér mare înţelept mai este d-l Iosif Goldiş, când cu-o singură vorbă ne deschide porţile raiului unguresc. Poftiţĭ şi intraţĭ, carĭ voiţĭ sĕ vĕ mâncaţĭ legea şi limba ca Ţiganii biserica! Tare ni-e témă însĕ, că d-l Goldiş va rĕmâne singur în paradisul unguresc, cu ruşinea în spinare, că s'a făcut obiéla contrarilor naţiunei şi a bisericei nóstre!

*

Intr'aceea oposiţia maghiară se mişcă viu pretutindenĭ, pregătindu se pentru alegerĭ. Mai ales „partida poporală“ agitéză în mod fanatic pentru a-şĭ câştiga partisanĭ. Nu puţină spaimă a cuprins pe cei dela foile clujiene când au aflat, că „partida poporală“ şi-a întins acţiunea şi în Ardeal. „Ellenzék“ spune, că conducĕtorii „partidei poporale“ au intrat în înţelegere cu episcopia romano catolică dela Alba-Iulia şi au hotărît, ca sĕ stărue a câştiga şi în Ardeal têrêm pentru „partida poporală“. Numita fóiă imputĕ lui Banffy, că el ar fi lucrat în folosul partidei catolice prin aceea, că a dat lozinca, ca toţĭ câţĭ nu ţin cu el sĕ fiă înfieraţĭ ca unelte ale „partidei poporale“. Din tóte se vede, că cei dela cârmă au mare frică de uneltirile catolicilor din tabĕra contelui Zichy şi aşa ni se pare, că de ce se tem nu o sĕ scape.

*

Faţă cu esposiţia milenară s'a rĕcit mult însufleţirea Ungurilor. Foile din Pesta se plâng, că de douĕ sĕptĕmânĭ numĕrul celor, carĭ cercetéză exposiţia, e de tot mic. Golul cel arată tóte paviliónele, corso, restauraţiile şi cafenelele din exposiţiă este înspăimêntător. In schimb însĕ cheltuelile, ce se fac dilnic, iluminaţia etc. sunt aceleaşĭ ca mai înainte. „Csárdás“-urile intonate de multele musicĭ rĕsună în pustiu. Acésta nu este tocmai dovadă, că lumea cultă europénă ar arde de nerăbdare sĕ vadă minunile milenare. Speranţele marĭ, ce şi-le-au făcut şoviniştii, au început sĕ scadă înfricoşat şi cei ce s'au angagiat la întreprinderi costisitóre îşĭ vĕd cu ochii totala ruinare. Ca mâne vom vedé, că va sosi şi „Krachul“, ce l au prevestit antisemiţii din Viena.

S'au încercat Ungurii sĕ invite pe Cehĭ sĕ visiteze exposiţia, dér aceştia li au rĕspuns, că nu-s nicĭdecum dispuşĭ sĕ se îmbrăţişeze acum cu asupritorii Slovacilor.

*

Totă pressa europénă vorbesce de viitórea *călĕtoriă a monarchului nostru în România*. Se dice, că meritul cel mai mare, că s'a făcut cu putinţă acéstă visită, este al ministrului de esterne conte Goluchowski. Alţii dic, că regele Carol ar fi dat sĕ se cunóscă la curtea din Viena, că nu va merge la deschiderea Porţilor de fier, décă nu va primi contra visita împĕratului Francisc Iosif. „N. fr. Presse“ însĕ spune, că proiectul călĕtoriei împĕratului Francisc Iosif în România a eşit din propria iniţiativă a monarchului nostru. Incă la începutul lunei lui Maiŭ, când cu deschiderea exposiţiei milenare, împĕratul sĕ fi spus ministrului pleni potenţiar al României, Ghica, că va face visită regelui Carol după serbările dela Porţile de fier.

Regele Carol, plecând Marţĭ în streinătate pentru recreare, împreună cu regina, s'a oprit la Viena, unde a conferit cu contele Goluchowski. Organul acestuia a salutat forte cordial pe suveranii României, vorbind cu însufleţire de legăturile de amiciţiă, ce unesc cele douĕ dinastii. Cum se vede dér se face tot posibilul spre a strînge legăturile monarchiei nóstre cu România. Tripla alianţă ţine mult a-şĭ asigura concursul regatului român pentru vremurĭ grele şi întru atâta se arată acéstă dorinţă de pretutindenĭ, încât acum şi şoviniştii ungurĭ au început sĕ se împace cu gândul, că monarchul nostru, care de mulţĭ anĭ n'a visitat, decât numai pe împĕratul Germaniei, face onórea acésta acum şi regelui României. România cu armata şi cu organisaţia ei de astădĭ jócă dér un rol însemnat în viitórele combinaţiunĭ.

Ca tóte lucrurile pe lumea asta însĕ, — prietenia acésta îşĭ are şi partea ei umbrósă. Kossuthiştii dela „Egyetértés“ vor sĕ trécă peste ea, dicênd, că ar fi o prostiă, ca Românii şi Ungurii sĕ se mai certe pentru fleacurĭ de politică internă când esistenţa lor naţională póte fi ameninţată de aceiaşĭ duşmanĭ.

Noi însĕ cunóscem de-ocamdată numai un duşman, care ne ameninţă esistenţa naţională, şi acesta este tocmai duşmanul nostru dinăîntru, care se céirtă cu noi pentru politica internă.

Orĭ-ce s'ar intêmpla, dér între împĕratul Francisc Iosif şi regele Carol, noi Românii din Transilvania şi Ungaria nu ne vom clătina nicĭ un moment în lupta nóstră contra încercărilor nebune, de-a face din noi toţĭ ienicerĭ maghiarĭ. Nu vom curma cérta dintre noi şi Ungurĭ până când nu ni-se va fi făcut dreptate deplină şi nu va fi delăturată primejdia, ce ne ameninţă din partea politicei dinăuntru unguresci.

Trei serbărĭ în Rodna veche. In dilele de 16 şi 17 n. c. se vor ţine în Rodna-vechiă următórele trei sĕrbărĭ: *a)* Adunarea generală a despărţĕmêntului XXI (Năsĕud) al Asociaţiunei transilvane. *b)* Jubileul de 80 anĭ al distinsului botanic şi membru al Academiei române Florian Porcius, vicecăpitan districtual emerit. *c)* Conferenţa anuală a preoţimei gr. cat. din vicariatul Rodnei. Atragem atenţiunea publicului român asupra acestor sĕrbărĭ, carĭ nu au numai însĕmnătate locală, ci putem dice, generală, adecă sunt de interes pentru toţĭ. Românii cărora le zace la inimă viéţa culturală precum şi prosperarea neamului lor. Pentru aceea este forte de dorit, ca la amintitele festivităţĭ curat naţionale românescĭ sĕ ia parte Românii, întru cât se póte din tóte ţinuturile, mai ales însĕ valea Someşului şi Bârgăului în numĕr cât se póte de mare, ca aşa de o parte sĕ se ridice valorea acelor sĕrbărĭ, de altă parte sĕ se dea un impuls binefăcĕtor vieţei culturale şi sociale a Românilor grăniţerĭ năsĕudenĭ.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Ion pĕcurarul.

Cunosceam bine pe Ion pĕcurarul şi nu l'oiŭ uita câte dile-oiŭ trăi. Şi nu-l pot uita, că şi de-l uit câte-o vreme, ér îmĭ vine în minte de câte-orĭ vĕd câte-un adevĕrat pĕcurar, carе-i, după cum colindă copiiĭ la Crăciun, de spun cum era Lariu-pĕcurariu:

Cu brâu lat
Inţinţălat
Cu fluerul ferecat,

Aşa era şi Ion pĕcurarul. Parcă amu-l vĕd: om de mijloc, dér gros, osos, peptos, spătos, cu grumadĭ ca la taur, picióreie ca la urs, mânĭ gróse, cap mare şi din ce era mare, mai mare-l arăta pĕrul cel lung şi creţ inelat şi negru, — dér negru ca pĕcatul greu, slobodit pe spate la vale şi pe lângă urechĭ pe obraz în jos, de numai ochii, nasul, gura, jumĕtate obrazele şi barba se vedea din pĕrul lui cel mare, pururea uns cu unt de oi, că doră de aceea era pĕcurar.

Pe îmbrăcăminte încă se cunoscea dintre alţĭ ómenĭ de pe la noi, că âmbla — cum v'aşĭ spune — cam ca pe la dealuri, nu ca la noi la şes. Ciórecii lui erau cu mult mai largĭ, orĭ doră mi-se păreau largĭ unde-i erau gróse picióreie, orĭ că nu 'i-se păreau grose picióreie că ce i erau aşa de largĭ ciórecii cei albi, cusuţĭ unguresce, cu cusutura pe partea din afară a piciorului şi pe cusutură cu postav vĕnăt; în opincĭ avea pururea obiele de pănură négră şi opincile erau legate cu curele; cămaşă purta scurtă şi grosă, der bine grosă, ţépănă şi cu un guleraş numai de un deget de lat, mânecile cămeşii lui erau largĭ; numai la el am şi apucat cămaşă cu mânecĭ largĭ la noi în sat. Mijlocul lui îl stringea o curea lată până subsuorĭ, plină de bumbĭ, rote micĭ de ceasornice stricate şi câte şi mai câte lucrurĭ sclipiciose. Cureaua-i era în totă ună vremea nicĭ nóuă nicĭ vechiă; mai mult de 2—3 anĭ nu ţinea o curea, apoi făcea din ea traistă orĭ opincĭ şi-şĭ cumpĕra alta, der nu o purta aşa roşiă, cum o cumpĕra, ci o ungea mai întâiu pe de tóte părţile cu unt până se negrea, apoi prindea a-o purta — vedi bine, după ce o umplea de scumpeturĭ sclipiciose.

Cureaua acesta era pentru Ion pĕcurarul aceea, ce-i lada pentru mirese, portmoneul pentru negustor, jamantanul pentru călĕtor, biblioteca pentru literat. Scurt: cureaua era pentru Ion pĕcurarul magazinul secret, unde nime nu avea voiă sĕ caute, nime nu scia tot ce conţinea, dér nime nu a nicĭ vĕdut doră pe Ion pĕcurarul fără ea. In curea, din dĕrăt, îşĭ ţinea el banii *cei marĭ*, ce i-o fi avut, şi se dicea, că el avea mulţĭ banĭ; în curea, dinainte, ţinea beşica cu banii cei mĕrunţĭ, jascăul pururea tescuit de tăbac, amnarul, cremenea iasca şi 2 pistole marĭ, cu butucul de aramă, ér în puiucul curelei avea téca cu cuţitul şi cu furculiţa.

Fluere avea pururea douĕ: unul mare, altul mic, numit trişcă. Pipa nu avea loc în curea, aceea era orĭ în gură, orĭ — mai rar — după cap, cu ţevea băgată între gulerul cămeşii şi între piele. Suman purta scurt şi negru, pălărie négră, mare, cu marginile rĕsfrânte în sus, er în mâna drĕptă purta o bâtă zdravĕnă de corn, lungă cât şi puşca, ce o purta pe umĕrul stâng.

Aşa âmbla Ion pĕcurarul la oi, aşa intra şi în sat din când în când, şi aşa mergea şi la biserică, numai singur puşca nu o ducea cu sine când mergea la biserică de douĕ-orĭ în an: în diua de Pascĭ şi în diua de Crăciun.

Când am prins a-l cunósce era cam de 55—60 de anĭ, dér audisem despre el multe înainte de a-l cunósce. A-l cunósce am început cam prin anii 1857, când mersеiu mai întâiu cu tata la stână sĕ dau în strungă. Cât dam oile 'n strungă, nu mĕ puteam destul mira de spatele lui cele late şi de grumadii lui cei groşĭ; tata era numai puiu pe lângă el, éra ca un miel pe lângă un berbece. Aşa era Ion pĕcurarul şi aşa-mĭ închipuesc, că a trebuit sĕ fiă şi Lariu-pĕcurariu, pe care-l pomenesc copii în colindĭ.

Acum după ce-l cunósceţĭ, sĕ vĕ spun povestea lui, că dice, că tot omul are un joc, o horă şi o poveste. Povestea lui mi-a spus'o tata şi alţĭ ómenĭ, dela noi, carĭ au trăit cam de-odată cu el.

Dice, că el a fost copil de lele. De mic cuţ s'a tredit la noi în sat. De unde era? Cine i-a fost tată şi mamă, — înzădar l'ai fi întrebat, că nu ţi-ar fi putut spune, că n'avea de unde-ţĭ spune, după ce nicĭ el nu scia. Sĕ tredise la noi şi dela noi diceau că este. Păn'a fost mai mic, a slujit, dér după ce s'a apucat holteieş, s'a săturat de slujit, trăia cum pute, dér trăia, şi dicea în fluer, cum învĕţase încă de mic, âmblând la vite. Vara mai lucra pe la unul şi pe la altul, când vrea mai trăia şi de-a gata, că doră un sat de ómenĭ póte ţine pe un biet fecior sĕrac şi strĕin; pĕcurarii

„Cuvêntul hotărîtor“.

Sub acest titlu publică diarul pedagogic *„Néptanitok Lapja“*, edat de ministerul ung. de culte, un articol, în care se ocupă cu cestiunea *„crescerei unitare naţionale maghiare“*, o temă mult cântată în diarele maghiare. Va fi interesant mai ales pentru învĕţătorii noştri ca sĕ vadă în ce mod scrintit îşĭ gândesc cei dela putere *maghiarisarea tuturor puterilor didactice din ţéră* şi crescerea copiilor în spirit maghiar.

Sĕptĕmâna adunărilor învĕţătorescĭ a trecut măréţă şi impunătóre. De pe buzele corpului învĕţătoresc maghiar s'a audit rostindu-se cuvêntul hotărîtor: *ca crescerea sĕ fiă unitară naţională*(!!). Invĕţătoriĭ protestanţĭ şi cei *israeliţĭ* se declarară pentru prefacerea şcólelor în şcóle de stat, catolicii pretinseră o apropiare, şi nu se putù audi nicĭ o voce conturbătóre, care în contra crescerei naţionale unitare, sĕ se fi făcut *tălmaciul tendinţelor divergente ale naţionalităţilor.*

Unitare şi nutrite de spirit maghiar sĕ fiă nisuinţele nóstre, unitară sĕ fiă naţiunea nóstră.

Am trăit o miiă de ani; decĭ *avem dreptul de-a pretinde, ca în fine Ungarii sĕ se prefacă în Maghiarĭ* (!!) Sĕ nu mai pótă declara nimenĭ cu buze trădătóre de patriă, că el este numai un catolic séu un protestant, că este un Slovac, un *Valah* (oláh)!“ (Ce neruşinare la culme!“ — R.)

In Maghiarĭ sĕ se prefacă Ungarii! A sosit timpul, unde Ungaria este, şi nu va fi!

In tonul acesta continuă autorul articolului scârbos, din care se póte ceti nu numai tendinţa nebună de absolută maghiarisare, ci şi o urà turbată faţă cu naţiunile nemaghiare din Ungaria.

Acesta este nutremêntul pedagogic, ce se oferе, sub auspiciile guvernului învĕţătorilor, cărora li e încredinţată crescerea copiilor.

Corupţiune şi demoralisare.

Ĕtă ce icónă ne face diarul maghiar „A l k o t m á n y“ despre starea deplorabilă, care domnesce astădi în Ungaria:

Am ajuns acolo, încât puterea se póte susţiné numai cu ajutorul corupţiunei. Din sĕptĕmână în sĕptĕmână, din di în di ajung în publicitate casurĭ, carĭ dovedesc, că aci totul e putred. E putredă politica guvernului; e putredă domnia majorităţii, guvernul şi administraţia. Statul acesta sémănă cu organismul omului muribund, în care bóla a dat nascere la vermĭ. Acestea sunt semnele distrugerei generale, carĭ se pot observa în corpul ce se află în agonie.

Este mirare, că am ajuns la o astfel de stare? Dér sângele acestui stat şi al acestei societăţĭ l'au stricat în mod consecutiv, şi i-au nimicit sufletul.

Cinstea şi omenia au dispărut din viéţa politică. Jurămêntul l'au lipsit de caracter religios şi în legile penale i-au făcut privilegii înşelătoriei.

Nu simţiţi mirosul greţos al putregiunei? Unde este cuţitul, care sĕ tae bubele acestea? Căcĭ décă se mai lăţesce corupţiunea, trebue sĕ murim. Naţiunea, din care a perit religiositatea, moralitatea, onórea şi adevĕrul, nu póte esista.

O ţerancă română în lupta pentru limbă.

Scim că fraţii noştri din Bucovina au de-a se lupta şi ei în contra rutenisărei şi a germanisărei, tocmai aşa cum ne luptăm noi aicĭ în contra maghiarisărei. In acéstă luptă a lor a dat un minunat esemplu de curagiu şi bărbăţiă ţeranca română *Domnica a lui Leonti Ieremicine* din Ipoteştĭ, pe care gazeta *„Deşteptarea“* din Cernăuţĭ cu drept cuvênt o aduce ca pildă vrednică de urmat în ceea ce privesce lupta pentru crescerea naţională a copiilor românĭ. Ĕtă ce istorisesce între altele „Deşteptarea“:

Leonti şi Domnica au acuma doi băieţĭ şi două copile. Băieţii şi-'i-au dat la şcólă la Suceava, unde au ajuns până la clasa a patra. Aceştĭ părinţĭ au înţeles adecă tare bine, că mai ales în diua de adĭ omul fără carte nu plăteşte nicĭ o cépă fiptă. Ci se bucurau deră fórte, când vedeau, că acuma zidesc şcólă frumósă şi în Ipoteştĭ şi diceau: de amu ne vom da şi copilele sĕ înveţe carte! Deră când şcóla din Ipoteştĭ s'a deschis astă tómnă, bucuria li-s'a prefăcut în amărîciune, audind, că în şcóla aceea au sĕ înveţe *numai rusesce.* Din pricina asta Domnica şi-a oprit copiliţele dela şcóla din sat, şi s'a hotărît sĕ le trimită la şcólă la Suceavă. Deră audind dela alţii, că în Suceava s'au pus trebile la cale aşa, ca sĕ nu fiă primiţĭ copii din Ipoteştĭ, Domnica la urmă şi-a pus în gênd sĕ năimescă un învĕţător ca sĕ-i înveţe copilele — când de-odată se pomenesce cu o comisiune în Ipoteştĭ.

Acuma ţine-te, băiete, că Domnica intră în danţul comediei!

In 29 Octomvre 1895 comisarii Zierhofer şi Koczynski dela Suceava s'au dus la Ipoteştĭ ca sĕ-i silescă pe ómenĭ sĕ-şĭ trimită copiiĭ la şcólă, pentru-că toţĭ Ipoteştenii nu voiau sĕ-şĭ dee copiiĭ la şcólă, eră ómenii au fost chiămaţĭ înaintea comisiei şi înfricaţĭ. Aşa a păţit'o şi Domnica lui Leonti Ieremiciuc. Intrebând'o comisarul Zierhofer de ce nu-şĭ trimite copilele la şcólă, Domnica rĕspunde: *„Noi Ipoteştenii voim cu toţii, ca limba învĕţămêntului sĕ ne fiă cea românéscă, şi până nu va fi aşa, nu vom trimite nicĭ un copil la şcólă“*.

Rĕspunsul acesta îl scóte pe Zierhofer din sărite. El începe a o sudui pe Domnica, a o batjocuri şi a-i spune „că trebue sĕ-şĭ trimită copilele la şcólă, eră de nu, *va plăti 10 fl. pedépsă“*.

Vrednica Domnică rĕspunde éră: „Eu nu cred, că legea cere sĕ fim siliţĭ a ne şcolĭ copiiĭ într'o limbă, în care noi nu vrem; déră décă-i aşa, apoi *mai bine mĕ primesc sĕ plătesc 10 fl., numai decă va plăti şi totă grămada!“*

Acuma Zierhofer se restesce şi mai tare la biata femee, dicêndu-i: *„vei plăti 20 fl.!“*

Domnica nu se dă şi rĕspunde éră: *voiu plăti 20 fl.*, numai décă va plăti şi tótă grămada!“

— „Te-oiu închide!“ strigă Zierhofer. Domnica dise: *„am sĕ şed şi închisă, domnule, deră dragile mele copile tot nu le-oiu trimite la şcólă rusescă!“*

Acuma comisarii o iau pe Domnica de spate şi o dau afară, ghiontind'o. Mâncând aşa biata femeiă bătăi şi batjocurĭ, ea strigă în gura mare: „nu mĕ lăsaţĭ sĕ mĕ omóre!“ Vedea ea sermana, că-i singură în şcólă şi încăpută pe mâna unor ómenĭ, a căror purtare neomenósă nu putea stîrni în trînsa decât frică şi spaimă. Audind mulţimea de afară, că Domnica strigă, a vrut sĕ între în şcólă, deră la uşă sta un gendarm înarmat, care nu lăsa pe nime înlăuntru. La urmă Domnica, vedêndu-se scăpată afară, a prins a striga fugind acasă: „nu întraţĭ nicĭ unul, că acolo bat şi batjocuresc!“

A urmat dintr'asta un proces mare Domnica a pîrît pe comisarĭ pentru bătaiă. Procesul a durat aprópe un an de dile şi a trecut mai prin tóte instanţele, toţĭ judecĕtorii erau pe partea comisarilor şi se siliau sĕ-i scótă de sub pîră, ba încă voiau sĕ întórcă pîra în contra Domnichi şi s'o pedepsescă pentru că ar fi cutezat se pîrască nisce omenĭ nevinovaţĭ. Dér Domnica nu s'a spăriat, ci a luptat cu bărbăţiă ér sfîrşitul a fost, că comisarii au rămas de ruşine şi la pertractarea din 7 Iulie n. c. Zierhofer a fost pedepsit sĕ porte tóte cheltuielele procesului.

Decă toţĭ ţeranii şi ţeranele române ar lupta cu atâta hotărîre şi curaj pentru dreptul lor, de-a bună sémă strĕinii altfel ne-ar respecta şi n'ar cuteza aşa uşor se-şĭ bată joc de poporul român.

Noue turburărĭ în Macedonia.

Fierbe şi clocotesce în Turcia. Mai astă iérnă erau turburările din Armenia, decât-va timp sunt turburările de pe insula Creta şi acum este nouă isbucnire a turburărilor din Macedonia, ce fac perĭ albĭ Sultanului şi paşalelor lui şi nelinişteso atât de mult pe politicii şi pe diplomaţii, carĭ încurcă şi descurcă treburile în Europa.

Pe noi ne interesézĕ mai de-aprópe starea lucrurilor în Macedonia, căcĭ aicĭ se află în număr mare fraţĭ de ai noştri, Românii macedonenĭ, numiţĭ şi Cuţo-Vlachĭ.

Astă iérnă erau bande bulgare, carĭ năvăliră în Macedonia de Nord, acuma sunt bande grecescĭ, carĭ năvălesc în Macedonia de médă-dĭ. E rivalitatea între Bulgarĭ şi Grecĭ, în nisuinţa lor de-a pune mâna pe Macedonia, care face ca bandele de rĕsvrĕtitorĭ a le unora şĭ-a altora sĕ se întrécă astfel între sine.

Românii din Macedonia firesce n'au causă de-a se înflăcăra nicĭ pentru Grecĭ, nicĭ pentru Bulgarĭ. Amêndóuĕ aceste popóre sunt duşmane Românilor şi desvoltării lor naţionale.

Ce sĕ facă acuma Românii macedonenĭ ajunşĭ între două focurĭ, după ce se mai vĕd părăsiţĭ şi de guvernul român, care în timpul din urmă le a dat atâtea semne, că nu este dispus a face nimic pentru înaintarea causei lor naţionale, ba şi din ce a făcut până acuma vrea sĕ slăbescă?

Cu cine sĕ mérgă Arâmânii, când de nicăirĭ nu au nicĭ un sprijin pentru nisuinţele lor de sine stătătóre naţionale? Cu Bulgarii nu pot merge, căcĭ aceştia tind la slavisare, ér cu Grecii şi mai puţin, căcĭ din vechime Grecii uneltesc pentru a sugruma spiritul naţional în sînul Românilor din Macedonia în folosul Grecismului.

Este în tótă întêmplarea fórte grea posiţia Românilor macedonenĭ, căcĭ mişcarea revoluţionară condusă de bandele grecescĭ se desfăşură adĭ tocmai în ţinuturile curat române din Macedonia.

„Independenţa Română“ din Bucurescĭ vorbind de situaţia în Macedonia îşĭ esprimă speranţa, că Românii din Macedonia vor refusa şi de astă dată a da ajutor bandelor grecescĭ, cum l'au refusat astă-iérnă bandelor bulgare. Totuşĭ nu póte nega, că de astă-dată lucrurile stau mai rĕu.

Aicĭ gazeta bucurescénă amintesce cele petrecute în timpul din urmă privitor la raporturile guvernului român cu Românii macedonenĭ, arătă cum acest guvern a părăsit în mare parte causa scólelor acestora şi n'a făcut nimic pentru independenţa lor bisericéscă, pe când Sêrbii din Macedonia, carĭ fac abia a cincea parte a Românilor, sunt în ajun a dobêndi un episcop sêrbesc în Macedonia.

„...In momentul“ — dice „L. Ind. Roum.“ — când bandele revoluţionare de tot soiul năvăleau în Macedonia, guvernul nostru a credut, că este de lipsă a suprima consulatul din Monastir şi de-a arăta ast-

---

dela turme şi vinţelerii viilor n'aveau odihnă din pricina lui; nicĭ nu gândeai când le făcea câte-o nefăcută; de icĭ lipsia un berbece, de colo o mióră, din viia cutare periau strugurii, de dincolo piersecile. Cu tótă gura însĕ nimenĭ nu cuteza sĕ pună vina pe el, că orĭ-cum, dér Ion pĕcurarul de tinĕr era osos şi în dungĭ, — nu scia de glumă. Odată, ci că l'a învinovăţit un om, că el ar fi sciind de o junincă a lui, ce n'o află de două sĕptĕmânĭ şi Ion pĕcurarul aşa-i dete o palmă, de rĕmase fără măsele pe partea aceea, câte dile a trăit.

Cam după doi anĭ de viéţă de acésta şi-a căpĕtat doi ortacĭ, pe Holoboc şi pe Horghia, şi tustrei făceau marĭ nesdrevĕnii prin acest ţinut. Tot laolaltă âmblau, tot armaţĭ, şi omenii pentru cât bine-i în lume n'ar fi gremujdat ceva din gură în potriva lor, cei bogaţĭ se temeau, cei sĕracĭ nu voiau, că dela cei sĕracĭ nu aveau ce fura, ba îi mai şi omenea, unuia-i da de beut vin orĭ vinars, pe altul milniau cu un sac de mălaiu, pe altul cu o slănină, altul se tredia din chiar senin cu o berbinţă de brânză şi cu alte lucrurĭ trebuinciósе omului sĕrac. Armenii şi Jidanii le dau bĕutură p'aşteptare păn' la lăsarea de pită. Aşa că bogaţii îşĭ puneau bine ce aveau, că de nu se trediau scărpinându-se pe unde nu-i mânca.

Bĕtrânii satului, ca mai înţelepţĭ, s'au sfătuit într'ascuns la primarul acasă, cu uşile încuiate şi fără zare de lumină, ca pe [illegible] cei doi ortacĭ ai lui sĕ-i dea în cătăniă. P'atuncĭ se prindeau cu funia şi-i da satul cătane pe feciorii orfanĭ şi stricaţi, pe ómenii nimĕnui. Póte că atuncĭ a eşit horea:

> Cătănia cui-i bună?
> La feciorul fără mumă;
> Cătănia cui-i dată?
> La feciorul fără tată!

Şi sfatul lor l'au făcut cunoscut numai grofului, care încă nu le putè lua hazna că ei n'aveau casă, nicĭ moşiă, decĭ nu-i putea sili sĕ-i facă robotă. Şi groful mult s'a bucurat de sfatul lor cel înţelept, că n'avea se dea din feciorii de iobagĭ, cei bunĭ de lucru, decĭ îi şi cinstì cu un ciubĕr de vin.

Dér acum venì greutatea. Vorba ĕluia: cine sĕ pună clopot pe mâţă? Nime nu cuteza sĕ pună mâna pe cei trei ortacĭ şi sĕ-i lege şi sĕ-i dee la óste. Ei par'că înţelegeau planul bĕtrânilor satului, orĭ dóră li-o fi spus vre-o *ghiolbană*, că se păziau mai avam ca până 'n tr'aceea. Nearmaţĭ nu mai âmblau şi toţĭ le făceau cale.

Dér se apropia timpul, când primarul trebuia sĕ ducă la comitat trei feciorĭ pentru óste şi alţĭ feciorĭ n'avea, decât pe Ion pĕcurarul pe Holoboc şi pe Honghia, ér aceştĭ trei erau pe tot locul şi totuşĭ nicăirĭ. Acésta era tómna târdiu, după culesul viilor, colea când fierbe vinul.

Intr'o nópte urîtă de tómnă erau cei trei ortacĭ aşedaţĭ la un ciubĕr de vin în casa vestitei vĕduve Anişca, care şedea singură într'o casă mică cam la marginea satului. Afară era întunerec ca 'n iad, ploua des, dér îndesat, tina era mare până 'n genunchĭ, vêntul şuera, de gândeai, că un milion de gânsacĭ sunt adunaţĭ la un loc şi dau năvală asupra unui duşman. Cei trei ortacĭ beau must próspĕt şi mâncau dintr'o gâscă grasă, ce-şĭ pierduse stăpânul şi care li-o fripsese întrégă întreguţă Anişca, care încă ţinea rost cu ei la mâncat şi la beut.

De-odată aud nisce şópte pe la ferestri. Era primarul satului cu o funie lungă şi cei şése juraţĭ înarmaţi cu furcĭ de fer şi alţĭ şése ómenĭ de-ai curţii, ce erau trimişĭ de groful sĕ dée năvală asupra hoţilor.

Cum audì Ion pĕcurarul paşii pe la ferestră, îndată stînse hopaiţul, ce ardea pe cornul mesei, şi cu o secure în mână se repedì la uşă: „Cine şi-a urît dilele — sĕ între înlăuntru!“

Atuncĭ Holoboc, puf! cu un pistol pe ferestră afară. Umplătura pistolului nimerì pe primarul drept în umĕr şi — cară-te băiete! Cui nu-i e dragă viéţa? Şi cine se-şĭ pună mintea cu Ion pĕcurarul şi cu ortacii lui? Umplut'au grădinile primarul cu juraţii satului şi cu ómenii grofului şi lăsat'au aci funie, furcĭ, topóre, numai sĕ nu dée faţă cu cei trei ortacĭ. Din nóptea aceea nime n'a mai vĕdut pe cei trei ortacĭ pe la noi prin sat. Incepuse a-i chiar uita. Vremea iobăgiei trecuse. Venise libertatea, dér de ei nime nu audia nimic.

După vre-o dece anĭ dela întêmplarea asta numai prind ómenii a vorbi, că Ion pĕcurarul érăşĭ s'a ivit prin aretul nostru. Unii spuneau, că a întêlnit pe Honghia îmbrăcat ca plăieşii, alţii spuneau că Holoboc a puşcat un porc sĕlbatic în lazul lui Ţepeş şi că l'ar fi vĕdut stând la un foc mare cu doi ortacĭ şi frigênd carne pe cărbunĭ, de mergea mirosul până cât colo. Un pĕcurar spunea ómenilor, că în coliba lui dormiră toţĭ trei dóuĕ nopţĭ după-olaltă.

Venì iérna, greul vieţii pentru copiiĭ de codru. Atuncĭ se iviră în sat unul după unul: Mai întâiu Ion pĕcurarul, cu puşca pe umĕr, cu pistólele după curea şi cu bâta în mână. El trase aţă la un vechiu cunoscut al lui. Câteva dile mai târdiu venì Honghia şi se aşedà şi el la un cunoscut al lui, mai în urmă venì în sat Holoboc.

Honghia se însurà, luà o vĕduvă şi trăì ca om cinstit, dér nime nu-l vedea lucrând. Dormia tótă diua, orĭ pipa, ér séra de-odată cu buhele eşia la largul. Avea însĕ tot ce-i trebuia. Slăninĭ grase ca la el numai la groful mai vedeai, deşi porc nu îngrăşa în vecĭ; haine avea tot bune, mălaiŭ şi grâu de ajuns; nime nu-l vedea nicĭ vĕndênd, nicĭ cumpĕrând bucate, avea rĕmăstuit ce-i trebuia din dilele lui cele bune, când era codru birĕu şi frunda solgăbirĕu. Mai spuneau gurile rele, că are o mulţime de chei, care-i aduc cele trebuinciόse.

Holoboc încă se însurà, trăì la Ciceu, ca păditor la pădurile grofului. El încă nu lucra nimic, ci âmbla tótă diua cu cea

fel o nepăsare faţă cu tot ce se petrece în Macedonia.... Nu e dér de mirat, că diarele străine, mai ales cele din Paris, vorbind de bandele dela Cojanĭ, Neveasta etc. dic, că aceste bande sunt compuse de Grecĭ şi de „noii lor aliaţĭ: Cuţo-Vlahii“.

Póte că foile amintite au avut în gând aicĭ apropierea între România şi Grecia. Orĭ cum ar fi însĕ, e destul de trist, că acum, după atâtea jertfe materiale, ce le-a adus România pentru causa română din Macedonia, se vorbesce de Românii macedonenĭ ca de un post părăsit, lăsat pradă Grecismului.

Noi însĕ sperăm, că fraţii noştri macedonenĭ, cu tóte desamăgirile, nu vor uita în cele din urmă de marile îndatorirĭ ce le au faţă cu neamul lor şi vor protesta contra uneltirilor grecescĭ, cum au protestat contra celor bulgare.

SCIRILE DILEI.

— 27 Iulie.

☞ *Din causa unor piedecĭ technice neprevĕdute, ivite în tipografia nóstră, numĕrul de adĭ, de Duminecă, nu-l putem scóte, decât numai în formatul de jumĕtate.*

—o—

MM. LL. Regele şi Regina României au plecat Miercurea trecută din Sinaia în străinătate, la Ragaz. In Budapesta Suveranii românĭ stetĕră numai o jumĕtate de óră, luând dejunul în salonul gărei, şi apoi plecară la Viena, unde se întreţinură o di întregă. Acĭ se arangiă în onórea Maj. Lor o serată în otelul „Imperial“, la care luă parte şi ministrul de esterne, contele Goluchowski. Alaltăerĭ părechea regală română plecă la Zell am See, de unde va călĕtori deadreptul la Ragaz.

—o—

Ministrul Perczel contra — Petőfi. Diarul „Nemzeti Ujság“ din Budapesta anunţă un lucru, de care dice, că trebue sĕ se scandaliseze întreg maghiarismul (jidovismul). Adecă ministrul de interne Desideriu Perczel a nimicit hotărîrea comitatului Tĕrnavei marĭ, ca aceste sĕ contribue 1000 fl. la statua poetului maghiar Petőfi, ce se va ridica în Sighişóra. Se póte că chiar şi Perczel s'a scârbit de servilismul Saşilor sighişorenĭ, carĭ au votat acea sumă şi a nimicit amintita hotărîre a fariseilor, carĭ prin acésta au voit sĕ ofere Maghiarilor o nouă dovadă de linguşire.

—o—

Antisemiţii la putere. Se scrie din Viena că cunoscutul artist dela teatrul curţii d-l *Sonenthal*, serbând aniversarea de 40 anĭ a întrărei sale în Burgteater, minoritatea liberală din consiliul comunal al Vienei a propus de-a i-se face cu acéstă ocasiune o distincţiune onorifică. Propunerea acésta a fost însĕ respinsă de majoritatea antisemită a representanţei comunale, pe cuvênt, că *Sonnenthal e Jidov.* Împĕratul într'aceea a conferit artistului ordinul Francisc Iosif cu coróna şi l'a făcut nobil!

—o—

Rĕmasul unui Român. Diarul „Egyetértés“ publică în numĕrul sĕu de ierĭ următórea scire: A produs în Lugoş mare sensaţiă faptul, că murind locuitorul român de acolo Nicolae Muntean, care a trăit întréga sa viaţă în mod fórte sĕrăcăcios, se descoperi că a lăsat după sine o avere considerabilă. Astfel comunităţei bisericescĭ i-a testat 85 000 fl. ér vĕduva lui va primi întregă viaţa usufructul dela 40.000 fl. Numitul diar afirmă că vĕduva va ataca testamentul decedatului.

—o—

Preoţimea croată contra guvernului ungar. Dela băile din Rohitsch, se depeşeză, că întréga preoţime croată a Zagoriei se adună acolo în 4 c. şi într'o şedinţă secretă hotărî a lua posiţia contra guvernului ungar. Toţĭ preoţii făcură apoi o visită episcopului croat Strossmayer, asigurându-l, că tot-déuna vor rĕmâne credincioşĭ principiilor sale politice.

—o—

O furtună grozavă ni-se scrie, că a bântuit Joia trecută, 6 August n., în comuna Şauaieu din comitatul Bihorului. Vêntul a smuls din rădĕcinĭ pomĭ, nucĭ, copacĭ; a rupt porţile, a culcat la pămênt gardurile şi a descoperit casele. Două crucĭ de pe biserica română, cum şi crucea de pe turnul bisericei romano-catolice au fost rupte. Apa a mânat fênul de pe câmp, ér vêntul a rĕsturnat şi încurcat crucile de grau de pe întreg hotarul. Locuitorul ungur Kocsmáros István cu soţia sa, mergênd cu carul la câmp, au fost rĕsturnaţĭ de vênt şi răniţĭ greu. De-altmintrelea ni-se scrie, că poporul român din acea comună e fórte brav şi cu multă atragere faţă cu causa naţională.

—o—

Inmormêntarea locotenentului-mareşal Galgoczy comandantul corpului 12 de armată din Ardeal, s'a sĕvârşit alaltăerĭ la 4 ó. d. a. în Sibiiu cu mare pompă. Conductul l'au format tóte trupele din garnisóna Sibiiului, sub conducerea locotenentului-mareşal baron Pach. Osămintele decedatului general fură depuse spre eternă odihnă în cimiterul oraşului imediat lângă mormêntul fostului comandant de corp, br. Szveteney. Urmă apoi defilarea trupelor, care ţinù 3 sferturĭ de óră.

—o—

Escursiune scienţifică. Joi a plecat în escursiune scienţifică prin judeţele Gorj şi Mehedinţĭ d. M. *Vlădescu*, profesor de botanică la facultatea de sciinţe din Bucurescĭ, însoţit de 9 elevĭ ai sĕi.

—o—

Furtul de 71 mii lei întêmplat dilele acestea la ministeriul financelor din Bucurescĭ a făcut mare sensaţiă, mai ales că nu se găsea vinovatul. In fine s'a descoperit autorul furtului, el este funcţionar la acel ministeriu cu numele T. Petrescu. Hoţia a comis'o în cassieriă într'un moment, când nevĕdut trecênd cassierul în odaia de alăturĭ a luat pachetul de banĭ. El a fost arestat şi transportat la Văcărescĭ. E de 24 de anĭ funcţionar la acel ministeriu şi s'a purtat până acuma corect.

—o—

Filoxera. Diarele de dincolo aduc scirea, că în viile renumite dela Odobescĭ (Moldova) a apărut filoxera. Decă nu se vor lua mĕsurĭ urgente, aceste frumóse vii vor fi cu totul nimicite.

Român distins. Colosala lucrare a căii ferate transiberiene, care se continuă cu multă activitate, este încredinţată de guvernul rusesc direcţiunii unui eminent inginer, d-lui Simion Ursache, Român din Basarabia.

—o—

Un sat prefăcut în cenuşă. Ni-se comunică, că erĭ séră, cu ocasiunea vêntului puternic, ce a bântuit şi în părţile Braşovului, a isbucnit un foc mare în comuna *Chichiş*, din comitatul Trei-scaunelor, prefăcênd în cenuşă aprópe tótă comuna.

—o—

Secerişul din acest an, după raporturile oficióse ale ministeriului unguresc de agricultură, în genere nu se póte dice, că ar fi cu mult mai bun decât de mijloc, dér faţă cu anul trecut totuşĭ e mai bun. Grânele, ce-i drept, sunt pe multe locurĭ mai slabe ca anul trecut, însĕ sĕcara, orzul şi ovĕsul e mult mai bun, cucuruzul de-asemenea promite o ródă mai bogată ca anul trecut. Ce folos însĕ, că preţurile sunt slabe de minune.

—o—

Têrgul de cereale din Bêrlad. Noua recoltă de grâne n'are nicĭ o căutare în piata nóstră, scrie „Paloda“. Speculanţii cumpĕră cu nisce preţurĭ de rîs marfa ce sosesce la obor. Nicĭ o cerere din Galaţĭ sĕu Brăila. Orzul se vinde cu 2,80—3 lei şi grâul 4,50—5 lei hectolitrul. De câte-va sĕptĕmânĭ n'a plouat pe la noi (Moldova). Acéstă secetă ameninţă recolta păpuşoilor, atât de frumósă până acum. Decă nu va ploua dilele acestea, popuşoii (cucurudii) vor fi compromişĭ, suferind o scădere de aprópe cincĭ-decĭ la sută.

—o—

Têrgurile de sĕptĕmână din Cluşiu sunt fórte slab cercetate în timpul de faţă, marfă puţină, preţurĭ miserabile. Grânele nouĕ fac concurenţă celor vechĭ, se vinde maja metrică de grâu nou cu fl. 5.40—5.80; sĕcara nouă fl 4.20—4.50; cucuruzul (vechiu) fl. 4.20-4.25; ovĕsul (vechiu) fl. 5.30—5.50. Intre porcĭ bântue bólă în întreg ţinutul Cluşiului, din care causă nicĭ nu póte fi vorba de têrg de porcĭ.

—o—

Cutremur de pămênt. In partea de médă-di a comitatului Torontal s'au întêmplat dela 27 Iulie n. c. mai multe cutremure de pămênt micĭ, dér fiind-că acestea s'au repetat până acum de atâtea-orĭ, între poporaţiune e mare temerea, că în urmă ele se vor termina cu o mare nenorocire. Marţa trecută cutremurul a fost mai mare ca de obiceiu. In Ilancea, de lângă Panciova, cutremurul a coborît crucea din vêrful turnului, crepându-se şi zidurile acestuia. Mercurĭ nóptea cutremurul s'a simţit la Becicherecul mare.

—o—

Petrecere. Tinerimea română din *Zarand* invită la petrecerea cu joc, ce se va arangia la 9 August n. c. în hotelul „Central“ din Brad. Venitul curat e destinat pentru sporirirea „fondului de ajutorare al elevilor sĕracĭ dela gimnasiul gr. or. din Brad.“ Intrarea: de persónă 70 cr., de familia 1 fl. 40 cr. Suprasolvirile se vor chita pe cale diaristică.

—o—

Musica orăşenéscă va concerta mâne Duminecă, în otelul „La pomul verde“. Dintre piesele programului variat şi bogat amintim urmĕtórele: „Foi şi frunde“, fantasiă română de Ristici; „Ce dulce“ melodiă română de F. R; şi „Hora Sinaii“.

—o—

Convocărĭ: Adunarea gen a „Asociaţiunei transilvane pentru lit. rom. şi cult. pop. rom.“ conform §-lor 14 şi 21 din stat. Asociaţ. e convocată la Lugoş pe dilele de 27 şi 28 August n. — Adunarea gen. a reuniunii inv. gr. or. din tractele protopresb, Timişóra, Lipova, Bănat Comloş şi Belinţ e convocată pe 8 (20) August în Fabricul — Timişorei. — Adunarea desp. XXXIII *(Treiscaune)* e convocată pe 12 Aug. n. (31 Iulie v.) în Breţcu — Adunarea reuniunei înv. gr. cat. din Archi Diacon. părţilor Sătmărene aparţ. diecesei Oradane e convocată pe 10 August n. în Homorodul de mijloc.

— Adunarea desp. XXI. *(Năsĕud)* e convocată pe 16 August n. în Rodna vechiă. — Adunarea gen. a desp. X *(Brad)* e convocată pe 6 (18) Aug. la Crişcior.

La tóte aceste adunărĭ Românii sunt invitaţĭ sĕ ia parte în numĕr cât mai mare.

AVIS.

Onoraţii Domnĭ, carĭ doresc a participa la adunarea generală a **„Associaţiunei Transilvane“**, convocată pe *27 şi 28 August* a. c. st. nou la Lugoş, sĕ aviseazâ:

1. Cum-că locuitorii românĭ din Lugoş au pus la disposiţiunea comitetului un numĕr considerabil de cuartire pe durata adunării. Aceste cuartire sunt gratuite.

2. Comitetul se va îngriji de a reserva pentru cei ce doresc a locui în hotel şi la hotele odăi corĕspundĕtóre. Domnii carĭ reflecteză la locuinţe în hotele au sĕ le solvéscă singurĭ.

3. Toţĭ domnii, carĭ reflecteză la îngrijirea comitetului pentru încuartirarea lor, sunt rugaţĭ a se adresa cel mult până în 20 August a. c. st. nou la D l Dr. *Iacob Maior* medic în Lugoş, preşedintele secţiunei de încuartirare.

Lugoş în 6 August 1896.

Comitetul arangiator.

SCIRI ULTIME.

Berlin, 7 August. Aci s'a lăţit scirea sensaţională despre abdicerea cancelarului prinţ *Hohenlohe*. Ca urmĕtor al sĕu se amintesc contele *Hapel* şi baronul *Marschall.*

Zell am See, 7 August. Părechea regală română a sosit aci, însoţită de prinţul şi de princesa Luisa. Ospeţii princiarĭ făcură o escursiune în ţinuturile romantice din apropiare.

Mehadia, 7 August. Aci s'au început a-se face deja pregătirĭ pentru primirea monarchului nostru, a regelui Carol şi a regelui Alexandru, cu ocasiunea deschiderei Porţilor de fier: Spre acest scop se întocmesc 30 de odăi. Regele român se va întêlni cu regele sêrbesc la monarchul nostru.

Toulon, 7 August. Ierĭ au plecat spre insula Creta panţerata francesă „*Neptun*“ şi panţerata englesă „*Hord*“.

Paris, 7 August. „Agenţiei Havas“ i-se anunţă din Petersburg, că *Ţarul şi Ţarina* vor sosi în Francia la finea lunei Semptemvre.

MULTE ŞI DE TOATE.

O telegramă împrejurul lumei.

Cu ocasiunea esposiţiei electrice din New-York, d-l Gandler, directorul esposiţiei, trimise o telegramă cu destinaţiunea de a încunjura lumea, şi care era de urmĕtorul conţinut: „Dumnedeu creă comorile naturei. sciinţa folosesce puterea electricităţei spre gloria naţiunilor şi pacea lumei“. Domnul Gandler şedea la masă cu Edison în esposiţiă. Telegrama sĕ espedă la 8 óre 34 minute, trecênd prin Chicago, Los Angles, San Francisco; de acolo prin Vaucouver, Winnipeg, Montreal, Canso, Londra unde ajunse după 4 minute; apoi prin Lissabona, Gibraltar, Malta, Alexandria, Suez, Bombay, Madras, Singapore, Shanghai, Nagasaki şi Tokio, şi după 50 minute ajunse érăşĭ de unde a fost tremisă, fiind primită de Edison. Acésta a fost espedarea cea mai iute, ce vre odată s'a dat de telegrafele internaţionale. Telegrama a costat 152 dolarĭ.

*

O descoperire uimitóre cu ajutorul radelor lui Röntgen.

In anul 1886 fù închis pentru esces o calfă de cofetar din Hamburg din care causă el voia sĕ se sinucidă printr'un glonţ de revolver. De atuncĭ susţinea, că are un glonţ în cap, care îi causéză durerĭ continue.

După împlinirea pedepsei fù primit într'un spital din Hamburg, unde îşĭ continuă asigurarea că ar avea „glonţ în cap“. La început sĕ credea, că simuléza, mai târdiu fù privit ca nebun şi tot-odată internat în casa nebunilor din Hamburg, de unde fù transportat în casa nebunilor din Nietleben.

Aci petrecù din Octomvre 1890 până în Aprilie 1895, când fù demis ca îndreptat şi capace de muncă, dér şi atuncĭ numai după-ce făcù asigurărĭ în scris şi verbale, că nu va mai ţinea la ideia s'a fixă, şi că îşĭ recunósce nebunia, deóre-ce nu are nicĭ un glonţ în cap, cea ce este şi imposibil, căcĭ atuncĭ ar fi trebuit sĕ móră. Calfa plecă la Berlin se arată unui profesor de fisică, care îi şi fotografiă capul cu ajutorul razelor lui Röntgen.

Resultatul fù, că glonţul sĕ vedea fórte bine, în orbita ochiului drept şi astfel sĕ dovedi pe deplin, că a suferit 4 anĭ de închisore în casa nebunilor fără nicĭ un motiv justificat.

---

puşcă 'n spate şi cu pipa 'n dinţĭ. De-l întreba cineva, că din ce trăesce, că nime nu-l vede muncind, el rĕspundea ca un filosof: „Mănânc lemne!“

Ion pĕcurarul nu se însură; el vara era pĕcurar şi iérna bucătar, dér bucătar numai pe séma lui; nime nu scia ce face el, ce drege, de unde-i vine, destul că avea tot-déuna de tóte ca o gazdă.

Amu toţĭ trei ortacii-s morţĭ; pe Honghia l'au puşcat într'o tómnă în vii, pe Holoboc l'a spintecat o scrófă sĕlbatică, ér Ion pĕcurarul a murit mórte curată în casa lui, unde aflară bâta cea sdravĕnă, puşca cea cu două ţevĭ, vre-o patru pistóle turcescĭ, traista cea împistriţită cu arămurĭ de multe felurĭ şi cu bumbĭ micĭ şi marĭ; dér cureaua lui nu o aflară la el. Se dice, că o ghiolbană a lui din tinereţe îl căuta din când în când, aceea a pus mâna pe cureaua lui cea plină de Dumnedeu scie ce bunĕtăţĭ.

Dér în vecĭ nu l'oiŭ uita şi nu-l va uita nicĭ satul, că, la turma unde era el, lupul nu venia, nicĭ hoţii nu se apropiau. Şi diceau ómenii: Dela hoţĭ anevoiă furĭ!

Cum sta în strungă de mulgea oi cu tata, ér eu cum dam oile 'n strungă, ascultam la poveştile lui, pe unde a âmblat şi cum a trăit, de când s'a zăvăstit din sat. Multe mai spunea, Dómne, câte vĕduse şi păţise în cei vre-o dece anĭ, cât a fost dus. Din vorbele lui se vedea, că el cu Honghia şi cu Holoboc trăise vieţă pribégă prin munţĭ şi văi, de frica cătuniei de-o parte şi de gróza iobăgiei, de altă parte. N'aş fi slujit domnĭ — dicea el — mai bine aşĭ fi aprins tóte satele din lume; şi nu m'aşĭ fi lăsat prins cu funea sĕ mĕ ducă cătană, mai bine mĕ lăsam sĕ mĕ omóre ca pe un gândac. De ce sĕ fi slujit eu la domnĭ, cu ce drept puteau ei cere dela mine sĕ-i slujesc de pomană? De-ar fi fost toţĭ ómenii în firea mea, şi-ar fi lucrat grofii locurile şi viile, şi grofoile şi-ar fi meliţat cânepa cu mâna lor, nu cu bieţii iobagĭ şi cu muierile lor.

— Mĕ, că tare ai fost la cap! dicea tata.

— Tare, rĕspundea el, c'am fost copil de lele, copilul nimĕnui, n'aveam ce pierde, nicĭ nu rîvneam la cele câştigurĭ marĭ; sĕ am cu ce trăi de pe-o di pe alta. Vara adunam sĕ am cu ce eşi din focuita de iérnă, ér primăvara, când da frunda, tótă lumea era a mea. Eu sciu prin Maramureş şi prin Moldova ca şi pe hotarul nostru. Rĕu n'am făcut la nime; apoi, că mai luam câte ceva dela cei bogaţĭ, dóră numai nu vrea Dumnedeu ca sĕ mĕ las sĕ mor de fóme!

Aşa povestea Ion pĕcurarul. Dér acum nu mai spune nimic, e colo sub gliă. Dér ómenii povestesc multe adevĕrate şi neadevĕrate din nĕzdrevĕniile lui şi a soţilor lui.

I. P. R.

Convocare.

Reuniunea învĕţătorilor românî gr. or. din districtul al X-lea Braşov, al Archidiecesei Transilvaniei îşî va ţinê adunarea sa generală la 25, 26 şi 27 August st. v. a. c. în comuna Poiana-Sărată, cu următórea:

Programă: Membrii reuniunei vor asista Dumineca în 25 August la 9 óre a. m. în corpore la serviciul divin împreunat cu invocarea Duchului sfânt şi parastas în memoria membrilor decedaţî ai reuniunei. Va urma apoi:

Şedinţa I-a, Dumineca 25 August la 10 óre a. m. 1) Deschiderea şedinţei prin presidiu. 2) Constatarea membrilor presenţî. 3) Raportul general al comitetului despre activitatea sa în decursul anului 1895/96. 4) Raportul cassarului despre averea reuniunei. 5) Raportul bibliotecarului. 6) Alegerea comisiunilor de revidare şi scontrare.

Şedinţa a II-a, Dumineca 25 August la 3 óre p. m. 7) „Espunerea unui mijloc important pentru promovarea mai cu succes a intereselor generale învĕţătoresci", lucrată de v.-preşedintele reuniunei I. Dariu.

Şedinţa a III-a, Lunî 26 August la 9 óre a. m. 8) Raportul special al comitetului asupra temii lucrate în despărţĕminte: „Geografia comunei", prelegere practică cu elevii anulu al II-lea de şcólă. 9) „Insemnătatea ordinei în viaţa practică", lecţiune practică de d-l I. Dariu.

Şedinţa a IV-a, Lunî 26 August la 3 óre p. m. 10) Raportul special al comitetului asupra temei lucrate în despărţăminte: „Carî sunt pedecile la înaintarea învĕţămêntului în şcóla poporală şi carî sunt mijlocele pentru înlăturarea acelora?"

Şedinţa a V-a Marţî 27 August la 9 óre a. m. 11) Prelegere practică din pomărit, de membrul fundator I. Lupan. 12) Rapórtele comisiunilor.

Şedinţa a VI-a, Marţî 27 August la 3 óre p. m. 13) Stabilirea budgetului pro 1896/97. 14) Propunerî de sine stătătore. 15) Constituirea reuniunei pe un nou period.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei ţinută la 19 Aprilie v. 1896.

Ioan Popea, preşed — **Nic. Bârsan** m. p. secretar I.

Literatură.

In folosul agronomilor şi proprietarilor de vii, d-l *Emanuil Barbulescu*, învĕţător român gr. or. în Pesac a scos de sub tipar o mică cărticică întitulată: **Instrucţiune în afacerea dărilor de beutura, de consum şi de vêndare pentru vin, bere, carne, zahar şi spirtuóse,** tradus din manualul german al lui Jakob Gatter, notar comunal. Un esemplar trimis acasă prin postă costă 12 cr.

Cursul la bursa din Viena.

Din 6 August 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.25
Renta de coróne ung. 4%	99.35
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	124.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.70
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	122.—
Bonurî rurale ungare 4%	97.30
Bonurî rurale croate-slavone	97.—
Imprum. ung. cu premii	153.—
Losurî pentru reg. Tisei şi Segedin.	139.—
Renta de hârtie austr.	101.65
Renta de argint austr.	101.65
Renta de aur austr.	123.45
Losurî din 1860	145.½
Acţii de ale Băncei austro ungară.	975.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	386.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	359.—
Napoleondorî	9.50½
Mărcî imperiale germane	58.67
London vista	119.65
Paris vista	47.55
Rente de coróne austr. 4%	101.20
Note italiene	44.30

Cursul pieţei Braşov.

Din 7 August 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.46	Vênd.	9.48
Argint român.	Cump.	9.42	Vênd.	9.45
Napoleon-d'orî	Cump.	9.47	Vênd.	9.50
Galbenî	Cump.	5.55	Vênd.	5.60
Ruble rusescî	Cump.	126.½	Vênd.	—.—
Mărcî germane	Cump.	58.30	Vênd.	—.—
Lire turcescî	Cump.	10.60	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 7 August st. n. 1896.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl	cr.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	5	70
„	Grâu mijlociu	5	50
„	Grâu mai slab	5	20
„	Grâu mesteccat	2	80
„	Săcară frumósă	3	20
„	Săcară mijlocia	3	—
„	Orz frumos	3	—
„	Orz mijlociu	2	80
„	Ovĕs frumos	2	50
„	Ovĕs mijlociu	2	40
„	Cucuruz	3	50
„	Mălaiu	5	—
„	Mazăre	5	-
„	Linte	6	—
„	Fasole	8	—
„	Sĕmênţă de in	7	—
„	Sĕmênţă de cânepă	8	—
„	Cartofi	—	80
„	Măzăriche	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	45
„	Carne de porc	—	51
„	Carne de berbece	—	32
100 kil.	Sĕu de vită prospĕt	21	–
„	Seu de vită topit	32	—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Sz. 2675—1896.
szlgb.

Pályázati hirdetmény!

Fogaras vármegye Töresvári járáshoz bekebelezett Szohodol, Töresvár és Predeal községekből álló Alsó-Töresvári körjegyzöség elnevezése allat s Töresvárt a központi épületben való székhelylyel, lemondás folytán üresedésbe jött körjegyzoi állómás betöltésére ezennel pályázat kiiratik.

Felhivatnak tehát mind azok kik ezen évi 500 frt. pénzbérfizetés, szabad lakás 68 frt. utazási és 20 frt. irodai átalánynyal a szabály rendelet szerinti mellékjövedelemmel és az állami anyakönyvek vezetéseért évi 60 fr. tiszteletdijjal javadalmazott állomást elnyerni ohajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. 6. §-ában körülirt kellékeket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati folyamodványaikat f. évi Augustus hó 31. napjáig bezárolag anuál s inkább adják be mivel a késöbben érkezö kérvények figyelembe vétettni nem fognak.

A magyar állambivatalos nyelvén kivül a román nyelvnek alapos tudása okvetlenül szükséges és az okmányokkal igazolandó.

A választás megtartás napja a kitüzött határidö betelte után fog kitüzetni.

Töresvárt, 1896 évi julius hó 31-én.

Urdea,
szolgabiró.

1039,2—3.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.